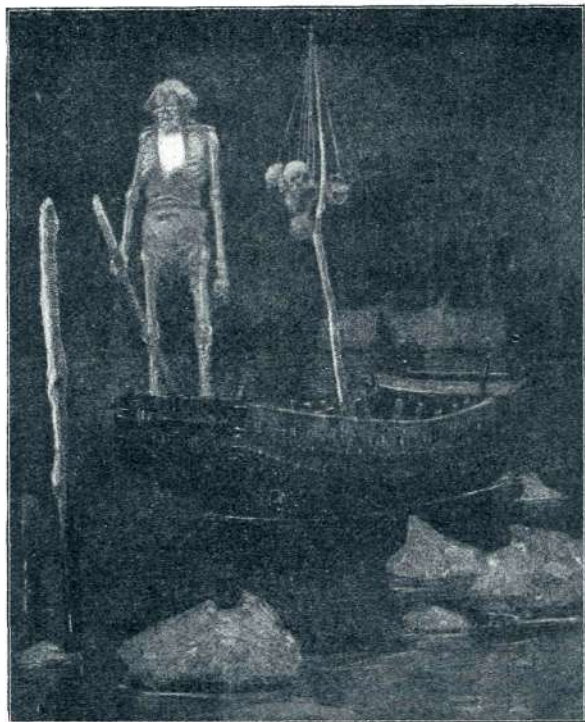

PROSVETNIDELO

MIRKO RAČKI: HARON, BRODNIK ČEZ REKO
AHERONT V PODZEMSKEM SVETU.

V tem hipu proti nam svoj čoln prižene
odonstran starec belih las...
(Pekel, III, 82, 83.)

OB KONCU PREVODA DIVINE COMMEDIE.

DR. JOŽA DEBEVEC.

Z današnjo številko »Doma in sveta« je prevod Dantejeve pesnitve došel do konca. (Pesnitev obsega namreč, kakor znano, en spev kot Uvod, potem 33 spevov Pekla, 33 Vic ter 33 Raja.) Pekel je izhajal v letih 1910 in 1911, Vice ves čas vojne in še pozneje od l. 1915. pa do 1920., Raj v letih 1921—1925.

Ali zdaj, ko je došel do vrha, prevajavec morda vriska od veselja? Naj takoj izjavi, da se mu godi ravno nasprotno in da je njegovo veselje, ki je ob prevajanju rastlo od speva do speva, tedaj, ko je prevedel zadnji verz, padlo ob zavesti, da so menda res vsi Dantejevi prevajavci — slovenski gotovo ni izvzet — le bolj izdajavci (traduttori — traditori), ki jih po pravici zadeva Prešernovo trojno gorje:

»Gorjé, gorjé, gorjé mu, izdajavcu!«

do ničle.

Zato naj namesto visokoletečih besed sledi le par suhoparnih ugotovitev. Najprej torej,

ker je povsod vprašanje po razlogih najvažnejše: zakaj sem se lotil prevajanja te celó Italijanom samim težkoumevne in italijanskemu narodu kot takemu le malo ali nič znane pesnitve? (Da je širokim plastem italijanskega naroda Dante malo znan, se tujece takoj prepriča: vsako italijansko mesto ima na najlepših trgih spomenike kralja Vittoria Emmanuela, Garibaldija, Cavourja itd., toda Danteja vidimo le malokje; zdi se, da mu Italijani še zdaj niso odpustili trdih besed in očitkov zaradi nesloge, pohlepa itd. Še celo Firenza, rojstno mesto njegovo in sedež umetnosti, mu ni postavilo umetniškega spomenika. Kakor je v življenju sam hodil, tako je sam tudi v moderni Italiji.

»Prevelika je tvoja perot,
presvetel očesa tvojega žar
in premajhen, preslab poskril se ti rod...«
(Župančič, Ptič Samoživ.)

velja tudi o Danteju in Italiji. Ta nedostatek so čutili znanstveni krogi ter povzročili, da je Firenza l. 1917., ko se je bližala šeststoletnica pesnikove smrti, razpisala lepo nagrado 12.000 lir za spis »Dante«, ki bi poljudno razložil najširšemu občinstvu življenje in delovanje pesnikovo. Tekmovalo je nekaj pisateljev, toda komisija vseučiliških profesorjev — ni mogla nobenemu prisoditi nagrade.) Čemu torej naj bi ga mi bolje poznali nego njegovi rojaki? Ali naj imamo prevod zato, ker jih imajo že vsi drugi narodi, tudi skoraj vsi slovanski? Ali naj s prevodom samo to dokažemo, da je naš jezik prav tako zmožen za izražanje najvišjih misli kakor drugi? Ne tajim, nekoliko sta vplivala na-me tudi ta dva razloga; vendar zadnji in najgloblji je bil ta, da bi bil — kakor pri drugih narodih — prevod kaži-pot

»v deželo duhóv« (Preš.),

»v deželo sveto, deželo misli in želja,
kjer vedno jasno je nebo razpeto,
kjer mir in pokoj, sreča je doma!« (Strit.)

Samo kažipot; zakaj, kdor enkrat najde pot v to deželo, jo razgleduje z izvirnikom v roki. Službo kažipota je prevod, kakor rečeno, že mnogokrat opravil. Tako n. pr. mi je na moje vprašanje, kdaj se je začel z Dantejem baviti, odgovoril g. dr. Fr. Pernè, profesor verouka v Ljubljani, to-le:

»Na ljubljanski gimnaziji nas je pri neobveznem pouku italijanščine (l. 1883.) opozoril profesor dr. K. Ahn na velikega pesnika. To mi je ostalo v spominu, toda bolj na površju. Kot bogoslovec in tudi pozneje kot mlad duhovnik sem se rad pečal s spisi duhovitega apologeta Fr. Hettingerja. Ni mi ostalo prikrito, kakó zelo je on cenil Danteja in kako